

LABORE ET ZELO

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Обсяг: 4 кредити ЄКТС

Семестр: II, Курс: I

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

Інформація про викладача

Ім'я	Турчин Тамара Миколаївна, Кавунник Олена Анатоліївна
Контакти	Е-mail: TamaraT2013@ukr.net , тел. (067) 661 79 75 Е-mail: art.culture@ndu.edu.ua , тел. (04631) 7 19 84
Робоче місце	Кафедра педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту ауд. 233 навчального корпусу № 2, Кафедра музичної педагогіки та хореографії ауд. 14 навчального корпусу № 5
Години консультацій	Понеділок: 15.00-15.45 Середа: 15.00-15.45

Опис курсу

Теоретична частина курсу базується на сучасних наукових досягненнях педагогіки, методик викладання мистецької освітньої галузі в початковій школі, на засвоєні основних понять, методів, форм, технологій навчання в НУШ.

Завдяки навчальній дисципліні студенти підготуються до викладання навчального предмету «Мистецтво».

Завданнями навчальної дисципліни є засвоєння знань при вивченні і опрацюванні майбутніми учителями початкової школи ефективних механізмів підвищення якості навчання шляхом розвитку художньої свідомості та художньо-творчих умінь, художньо – творчого мислення; формування вміння опрацьовувати твори мистецтва та їх інтерпретувати; розширення сфери естетично – емоційних вражень, розвиток критичного мислення.

Згідно з Державним стандартом загальної середньої освіти, до яких належить і Державний стандарт початкової освіти, молодші школярі мають знати головні характеристики театрального виду мистецтва та їх взаємодію з іншими мистецтвами. Важливим є навчити дітей сприймати і розуміти театральну виставу, що досягається за допомогою вивчення базових термінів, засвоєння особливостей вживання образної мови, характерної для театрального мистецтва.

Важливість дисципліни «Теорія і методика організації театральної діяльності в початковій школі» полягає в оволодінні студентами змістом та методикою сценічно-режисерської роботи, широким спектром естетичних стилів та форм театралізованих дійств, складним комплексом знань, пов'язаних із специфікою драматургічного дійства, з вихованням творчого колективу. Театралізовані дійства і свята, застосування елементів сценічного мистецтва є ефективними формами виявлення їх творчої діяльності, а також засобами інтелектуального, емоційного, духовного й естетичного розвитку особистості.

Тому особлива увага має бути приділена методам творчої педагогічної роботи зі студентами по виробленню в них елементів сценічної та режисерської культури, формування важливих життєвих цінностей у молодших школярів, активізації емоційної сфери дітей, почуття натхнення, завзяття особливо для тих із них, яким теоретичний шлях досягнення певного предмета, теми є певною мірою складним.

Теоретична частина курсу базується на засвоєнні різних психолого-педагогічних і комунікаційних теорій.

Передують вивченню навчальної дисципліни «Українознавчі студії»; «Психологія»; «Освітні тренди»; «Теорія та методика виховання».

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Початкова освіта» сприяє досягненню здобувачами таких **програмних результатів навчання**:

ПР2. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР3. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР4. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР9. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

Мета курсу – є вивчення і опрацювання майбутніми учителями початкової школи ефективних механізмів підвищення якості навчання шляхом розвитку художньої свідомості та художньо-творчих умінь, художньо-творчого мислення; формування вміння опрацьовувати твори мистецтва та їх інтерпретувати; розширення сфери естетично – емоційних вражень, розвиток критичного мислення.

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Початкова освіта» сприяє набуттю здобувачами **компетентностей**:

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК - 4. Здатність працювати в команді.

ЗК - 5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК - 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК - 2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекції – (16/6* год.), практичних занять (24/8* год.), організація самостійної роботи студентів в бібліотеках та комп’ютерних мережах (80/106*

год.). Викладач використовуватиме проблемні та інтерактивні методи навчання, консультації. За ступенем самостійності й активності пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний метод, частково-пошуковий, дослідницький. Інтерактивні методи навчання (моделювання освітніх ситуацій, метод ПРЕС, мозковий штурм). Метод проєктів.

У навчальному процесі в різноманітних поєднаннях використовуються методи усного та письмового контролю. Форми контролю – індивідуальна, групова, фронтальна, взаємоконтроль, самоконтроль, залік.

* – денна/заочна форми навчання

Організація навчання

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Театральне мистецтво у вимірах педагогіки	2	-
2.	Український театр: сторінки історії. Становлення та розвиток театру в Україні	2	-
3.	Театральна діяльність у системі реалізації НУШ	2	2
4.	Театральна діяльність як чинник естетичного виховання молодших школярів	2	-
5.	Театр як синтез мистецтв	2	-
6.	Театралізація на уроках літературного читання як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів	2	2
7.	Інсценізація творів художньої літератури. Методичні особливості формування виконавських умінь в учнів початкової школи	2	-
8.	Методичні аспекти роботи театрального колективу. Методика ознайомлення учнів початкових класів з театралізованою діяльністю	2	2
	Всього	16	6

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Основи виховання театральної культури	2	-
2.	Види театру	2	-
3.	Основні елементи художньо-образної мови театрального мистецтва. Театральні професії	2	
4.	Роль сценічно-ігрової діяльності в літературно - творчому вихованні молодших школярів	2	
5.	Розвиток творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку засобами театралізованого мистецтва	2	-
6.	Методика і організація театральної діяльності молодших школярів	10	2
7.	Методика формування мовної культури молодших школярів	2	-

8.	Особливості виразного читання (переказування) казки	4	2
9.	Особливості виразного читання байки	2	2
10.	Особливості виразного читання віршів	4	2
11.	Особливості виразного читання прози	8	-
12.	Захист творчого акторського завдання	20	-
	Всього	24	8

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Здійснити огляд літератури та аналіз етапів становлення театру і драматургії від періоду Античності до Відродження	8	12
2.	Дібрати докази щодо обґрунтування конкретної ідеї еволюції новаторських мистецьких напрямків і течій у театральному мистецтві сучасності	8	12
3.	Виготовити ляльки для лялькового театру, орієнтуючись на такі теми уроків мистецтва: Тема. Веселий мандрівник. Театральні вистави. Виготовлення ляльок, 1-й клас, с. 80 – 81. Тема. Веселий мандрівник. Декорації. Виготовлення декорацій, 1-й клас, с. 84 – 85. Тема. Святкові дива. Виготовлення карнавальних масок для перевтілення в казковий чи фантастичний образ, 3-й клас, с. 66 – 67. Тема. Слов'яни. Лялька з ниток, 4-й клас, с. 34 – 35.	10	14
4.	Підготувати ілюстративний, предметний або презентаційний матеріал до теми: «За лаштунками лялькового театру», яка має на меті узагальнення знань та уявлень молодших школярів про мистецтво лялькового театру	8	10
5.	Взяти участь у колективному проєкті – виготовлення народних іграшок, ляльок народів світу з різних матеріалів з наступною розповіддю «Ляльки заговорили»	9	12
6.	Охарактеризувати сучасний етап розвитку театального мистецтва	9	10
7.	Розробити корекційно – розвивальну вправи з молодшими школярами засобами театального мистецтва	9	12
8.	Написати реферати на теми: «Значення вступного слова педагога театру до глядачів», «Роль образотворчого мистецтва в розвитку театральних здібностей»	10	12
9.	Скласти орієнтовний сценарій театралізованої бесіди на тему: «Театралізована абетка»	9	12
	Всього	80	106

Оцінка

Критерії поточного оцінювання

Відмінно – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до наукового аналізу та прогнозування; уміє самостійно розв'язувати проблеми й практичні завдання; самостійно знаходить і використовує інформацію, виявляючи власне ставлення до неї; логічно й творчо використовує навчальний матеріал.

Добре – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя розвитку процесів і явищ; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела інформації; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності та творчо вирішує практичні завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

Задовільно – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен вирішувати практичні завдання самостійно, але за зразком.

Незадовільно – студент виявляє недостатні знання й розуміння основних положень навчального матеріалу з навчальної дисципліни, поверхово аналізує події, процеси, явища; не робить самостійно узагальнень і висновків; відповідь містить часткові помилки, недостатньо осмислена; застосовує знання під час розв'язування завдань за зразком з допомогою.

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
36	Методична папка – 36 балів*: 1.Опрацювання нормативних документів (Концепція НУШ, Державний стандарт початкової освіти, програма «Мистецтво») – 36. Оцінюється: знання й розуміння теоретичного матеріалу (відповідність темі, володіння науковою термінологією, доступність), 2.Складання ілюстрованої бесіди про театр, культуру поведінки у театрі – 36. 3. Створення ескізу театральної афіші – 26. 4. Створення ескізу театрального костюму – 36. 5. Підготовка рецензії на театральну виставу – 36. 6. Творче завдання у малих групах – 36. 7. Складання репертуару для одного з видів театру – 26. 8. Ілюстрація методики організації сценічно – ігрової діяльності – 36. 9. Виконання вправ на розвиток: сценічного мовлення; сценічного руху; уяви, пам'яті, образного мислення; акторської майстерності – 36. 10. Підготовка ігор та вправ на розвиток в учнів готовності до творчості – 26. 11. Виразне читання: казки; байки; віршів; прози – 36. 12. Інсценування літературного твору – 36. *Оцінюється: оволодіння студентами змістом та методикою сценічно-режисерської роботи, широким спектром естетичних стилів та форм театралізованих дійств, складним комплексом знань, пов'язаних із специфікою

	драматургічного дійства, з вихованням творчого колективу. Театралізовані дійства і свята, застосування елементів сценічного мистецтва є ефективними формами виявлення їх творчої діяльності, а також засобами інтелектуального, емоційного, духовного й естетичного розвитку особистості – 3б.
13	Робота над виставою*: I. Для учнів 1 – 2 класів: 1. Прочитайте твір (за програмою, тема за бажанням) у ролях у супроводі театралізованих дій, з елементами фізичної дії (поворот голови, рухи корпусом, жести, кроки у бік партнера чи від нього тощо). 2. Складіть діалог героїв. 3. Інсценування літературного твору (за програмою). II. Для учнів 3 – 4 класів: На уроках мистецького циклу та читання 1. Читання твору в особах. 2. Інсценування музичного та літературного твору. 3. Створити міні – виставу. 4. Пластична інтерпретація музичних та літературних творів. 5. Анімація картинок. *Оцінюється: сприйняття і розуміння театральної вистави, що досягається за допомогою вивчення базових термінів, засвоєння особливостей вживання образної мови, характерної для театального мистецтва 3б., подача матеріалу – 3б., самоаналіз – 2б.
6	Підготовка виступу з презентацією (тема на вибір студента). Оцінюється: захист роботи (чіткість, логіка викладу, представлення; наявність самостійних висновків), вміння презентувати роботу (володіння навичками ораторського мистецтва, навичками самопрезентації як автора (ів) розробки), використання нестандартного (творчого) підходу до презентації – 3 бали.
10	Захист творчого акторського завдання: Прочитати виразно напам'ять (на вибір викладача) по одному із самостійно підготовлених літературних творів кожного жанру (вірш, уривки з прозових творів, байка, казка). Надати стисло характеристику виконуваних творів розкривши питання засобів художньої виразності та місця твору у творчому набутку автора – 2б. Виконати сценічний етюд на запропоновану тему. Етюд на задану тему у запропонованих обставинах готується студентом протягом 2-3х хвилин, без використання мови, костюму та музичного супроводу – 2б. Оцінюється 2б.: 1. Музично-ритмічні та пластичні дані, індивідуальні та голосові особливості, дикцію, орфоепію, навички з технічного мовлення, спостережливість та сценічну увагу. 2. Розуміння художньо-образного змісту виконуваних творів, художнє мислення та інтуїцію. 3. Здатність до сприйняття та емоційного співпереживання, здібності сценічного перевтілення. 4. Здатність до творчого неординарного бачення оточуючої дійсності, продемонструвати уяву і фантазію.
10	Проект: (захищений в аудиторії або надісланий через Інтернет). Оцінюється: знання й розуміння теоретичного матеріалу - 3б (відповідність темі, володіння науковою термінологією, доступність), візуальне представлення – 3б.

	(відповідність вимогам, щодо оформлення; яскравість, зрозумілість), захист роботи (чіткість, логіка викладу, представлення; володіння навичками ораторського мистецтва; наявність самостійних висновків) – 4б.
10	Контрольна робота № 1 (письмовий або усний на 5 запитань). За кожну правильну відповідь – 2б.
10	Контрольна робота № 2 (письмовий або усний на 5 запитань). За кожну правильну відповідь – 2б.
5	ІНДЗ (навчальний проект)
100	Разом

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте повідомити про це викладача та перейти до безпечного місця.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом вашого курсу.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайни. Крайньою межею здачі самостійної роботи та ІНДЗ є три дні до заліку. Після цієї дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача/здобувачки повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів/здобувачок можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Академічна доброчесність та плагіат. Якщо ви 1) використовуєте чужі фрази, абзаци чи ідеї своїми словами іншої людини і 2) не вкажете посилання, то ви зробили плагіат певної людини. Є два способи переконатися, що ви не плагіатуєте: 1) презентувати власні ідеї та 2) коли ви представляєте чужі ідеї чи фрази, надаючи посилання. Плагіат – серйозна проблема в сучасному світу, тому я активно перевірятиму вашу роботу, щоб переконатися, що ви не запозичували текст та чужі ідеї.

При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного учасника/учасниці.

Мобільні пристрої: на занятті використовуються з навчальною метою. Для виконання завдань навчальної дисципліни студентів потрібно зареєструватися у Telegram, Zoom.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodex.pdf).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у формальній та неформальній освіті.

Література

Основна:

1. Гордійчук О. Є. Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою викладання: навч. посіб. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2012. 208 с.
2. Гордійчук О.Є. Екранне та сценічне мистецтво в початковій школі: теорія і практика: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун – т, 2017. 180 с.
3. Дротенко В. І., Муляр Н. М. Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою викладання : тексти лекцій. Дрогобич : ред. видав. відділ ДДПУ імені І.Франка, 2013. 114 с.
4. Турчин Т.М. Театральне мистецтво в практиці сучасної початкової школи. Наукові записки. Серія “Психолого – педагогічні науки” (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред.. В.В.Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2021. № 2. С. 57 – 63.
5. Турчин Т.М. Значення театральної педагогіки у соціокультурному просторі. Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 листопада 2018р., м.Ніжин) / За заг. ред. С.О.Борисюк та О.В. Лисовця. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2018. С.137-139.
6. Турчин Т.М. Методика навчання освітньої галузі “Мистецтво” : навч. – метод. посіб. Ніжин : НДУ ім. М.Гоголя, 2021. 281 с.
7. Spiegel, B., Gill, T., Harbottle, H., Ball, D., 2014. Children's Play Space and Safety Management: Rethinking the Role of Play Equipment Standards. SAGE Open, January-March, pp.1–11.
8. Fletcher, T. S., Parrish, J. L., Sherman, M. L., 2018. Exploring How Live Theaters Promote Participation for Children with Special Needs. Physical & Occupational Therapy In Pediatrics, 38:2, pp.157-167.

Додаткова:

1. Гордійчук О.Є. Стимулювання суб’єктивної зацікавленості молодших школярів до перегляду української анімації: теоретичний аспект. Людина в умовах мінливості соціокультурного простору: духовно – практичний вимір: матеріали міжнародної науково – практичної конференції (3 – 4 червня 2016 р.). Мелітополь: Вид – во МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2016. Ч. II: Освіта як простір творення прецедентів і зразків самовизначення. С. 55 – 57.

Інформаційні ресурси:

1. <http://mon.gov.ua/> - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://osvita.ua> - освіта в Україні та за кордоном (новини освіти, конкурси, олімпіади, корисні посилання, початкова освіта, середня освіта, вища освіта).
3. <http://surl.li/rgwi> Програми НУШ 1-4 класи
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> - Державний стандарт початкової освіти
5. <http://www.nbuv.gov.ua> Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

Періодичні видання:

1. Мистецтво та освіта
2. Початкова школа
3. Початкова освіта
4. Рідна школа
5. Учитель початкової школи